

Aizliegtā biedrošanās

Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.punktā minētais antidopinga noteikumu pārkāpums "Aizliegtā biedrošanās" rada daudz jautājumus sporta sabiedrības vidū. Aizliegtā biedrošanās ir viens no 11 antidopinga noteikumu pārkāpumiem, kurš tiek paredzēts Pasaules antidopinga kodeksā.

Lai izprastu aizliegtās biedrošanās tvērumu ir nepieciešams saprast kam tiek aizliegts biedroties, ar ko ir aizliegts biedroties, kā izpaužas aizliegtā biedrošanās un kādi pienākumi un kam tiek noteikti, konstatējot aizliegto biedrošanos.

Kā izpaužas aizliegtā biedrošanās?

Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.punkts nosaka, ka sportistiem vai sporta speciālistiem, kuri ir pakļauti antidopinga organizāciju kompetencei nedrīkst biedroties ar sporta speciālistiem **profesionālajā vai ar sportu saistītā jomā**.

Saskaņā ar Sporta likuma 1.panta pirmās daļas 10.punktu par sportu tiek atzīta visu veidu individuālas vai organizētas aktivitātes fiziskās un garīgās veselības saglabāšanai un uzlabošanai, kā arī panākumu gūšanai sporta sacensībās. Tā paša likuma 1.panta pirmās daļas 8.punkts nosaka, ka par sporta treniņu ir atzīstams process prasmju, iemaņu un spēju iegūšanai, saglabāšanai un pilnveidošanai sportā.

Pasaules antidopinga kodeksā netiek norādīts pilnīgs uzskaitījums ar darbībām, kuras tiek uzskatītas par aizliegtu biedrošanos, bet Pasaules antidopinga kodeksā tiek noteikts, ka sportisti un citas personas nedrīkst sadarboties ar instruktoriem, treneriem, ārstiem vai citiem sporta speciālistiem, kuri ir diskvalificēti kāda antidopinga noteikuma pārkāpuma dēļ, kuriem ir piespriests kriminālsods, vai noteiktas disciplināras sankcijas saistībā ar dopinga lietošanu. Daži šādas aizliegtās biedrošanās piemēri ir: apmācības, stratēģijas izstrāde, metožu, uztura vai medicīniskās konsultācijas saņemšana; ārstēšanas vai recepšu izrakstīšana; no ķermeņa iegūtu paraugu nodošanu analīzēm vai aģentu, pārstāvju pienākumu uzticēšana šiem sporta speciālistiem. Par aizliegto biedrošanos netiek uzskatīta tikai tāda biedrošanās, par kuru personai tiek paredzēta kāda atlīdzība.

Kam ir aizliegts biedroties?

Biedrošanās aizliegums ir attiecināts uz tiem sportistiem¹ vai sporta speciālistiem, kuri tiek pakļauti antidopinga organizāciju kompetencei un nav saņēmuši sodu par antidopinga noteikumu pārkāpumu, nav piespriests kriminālsods, disciplināri sodītas vai sauktas pie atbildības profesionālajā jomā par pārkāpumu, kas saistīts ar dopinga.

---

¹ Sporta likuma 1.panta pirmās daļas 9.punkts - fiziskā persona, kas nodarbojas ar sportu un piedalās sporta sacensībās.

Ar ko šiem sportistiem vai citām personām ir aizliegts biedroties?

Pasaules antidopinga kodekss nosaka, ka sportistiem vai sporta speciālistiem ir aizliegts biedroties ar citiem sporta speciālistiem²:

1. kuriem noteikts diskvalifikācijas periods saskaņā ar antidopinga organizācijas pilnvarām (Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.1.punkts);
2. kuri netiek pakļauti antidopinga organizāciju kompetencei un ja diskvalifikācija nav piešķirta veicot rezultātu pārvaldību, saskaņā ar Pasaules antidopinga kodeksu - ar tādiem sporta speciālistiem, kas kriminālprocesā, disciplinārajā vai profesionālajā procesā apsūdzēti vai atzīti par vainīgiem saistībā ar rīcību, kas būtu antidopinga noteikumu pārkāpums, ja šīm personām piemērotu Pasaules antidopinga kodeksa noteikumus (Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.2.punkts);
3. kuri rīkojas 2.10.1.punktā vai 2.10.2.punktā aprakstīto personu vārdā vai kā starpnieki saziņā ar šīm personām (Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.3.punkts).

Kādi pienākumi un kam tiek noteikti konstatējot aizliegto biedrošanos?

Pasaules antidopinga kodekss nosaka, ja antidopinga organizācija vai Pasaules antidopinga aģentūra ir konstatējusi aizliegtās biedrošanās pastāvēšanu, antidopinga organizācijai vai Pasaules antidopinga aģentūrai ir pienākums informēt sportistu vai citu personu:

1. Par juridiskiju pār konkrēto sportistu vai sporta speciālistu;
2. Par sportista vai sporta speciālista diskvalifikācijas statusu;
3. Par iespējamām sankcijām par aizliegto biedrošanos;
4. Par sportists vai sporta speciālista iespēju izvairīties no aizliegtās biedrošanās.³

Kad sportists vai cita persona ir saņēmusi paziņojumu no antidopinga organizācijas par aizliegto biedrošanos, pierādīšanas pienākums, ka biedrošanās ar Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.1. un 2.10.2.punktā minēto sporta speciālistu nav saistīta ar profesionālo vai ar sportu saistītu jomu gulstas uz sportistu vai sporta speciālistu, kurš saņēmis paziņojumu par aizliegto biedrošanos.

Pasaules antidopinga kodeksa 3.1.punkts nosaka, ka gadījumos, kad pierādīšanas pienākums tiek uzlikts sportistam vai citai personai par kuru tiek apgalvots, ka tā ir izdarījusi antidopinga noteikumu pārkāpumu, lai atspēkotu prezumpciju vai konstatētu konkrētus faktus vai apstākļus, pierādījuma standarts ir samērīgs ar varbūtību (*balance of probability*). Šis pierādīšanas standarts nozīmē, ka sportistam vai citai personai ir jāpierāda, ka konkrēti fakti ir vairāk ticami un atbilst faktiskajai situācijai nekā apšaubāms.⁴

---

² Sporta likuma 1.panta pirmās daļas 7.punkts - sporta darbinieks, kas vada sporta treniņus (nodarbības) vai kā citādi ir tieši iesaistīts sporta treniņu (nodarbību) nodrošināšanā

³ Sākot ar 2021.gada 1.janvāri spēkā stāšies 2021.gada Pasaules antidopinga kodekss. 2.10.2.punkts paredzēs – lai konstatētu Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.punkta pārkāpumu antidopinga organizācijai ir jākonstatē, ka sportists vai cita persona zināja par sporta speciālista diskvalifikācijas statusu. Tas nozīmē, ka sākot ar 2021.gada 1.janvāri antidopinga organizācijai vairs nebūs pienākums sūtīt paziņojumu ar minēto informāciju.

⁴ balance of probabilities - a relevant fact must be established as being more probable than not.

Kādas ir sankcijas par aizliegto biedrošanos?

Pasaules antidopinga kodeksa 10.3.5.punkts nosaka piešķiramo sankciju par aizliegto biedrošanos - ja sportists vai sporta speciālists ir pārkāpis 2.10.punktu, sportistam vai citai personai piešķir diskvalifikāciju uz 2 gadiem ar iespēju samazināt diskvalifikācijas ilgumu līdz 1 gadam, izvērtējot sportista vai citas personas vainas pakāpi un citus konkrētās lietas apstākļus.

Tā kā pierādīšanas pienākums gulstas uz sportista vai sporta speciālista un diskvalifikācijas termiņš ir atkarīgs no sportista vainas pakāpes un citiem lietas apstākļiem, tad, lai spētu samazināt piešķiramo diskvalifikācijas termiņu, sportistam un sporta speciālistam ir aktīvi jāiesaistās pierādīšanas procesā, lai spētu pierādīt, ka biedrošanās nav saistīta ar profesionālo vai ar sportu saistītu jomu.

Vai par aizliegto biedrošanos sods paredzēts tikai sportistam vai sporta speciālistam, kuriem nav piešķirts sods par antidopinga noteikumu neievērošanu?

Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.punkts ir paredzēts, lai sodu piešķirtu sportistam vai sporta speciālistam, kurš biedrojas ar sporta speciālistu, kuram ir piešķirta diskvalifikācija par antidopinga noteikumu pārkāpumu, piespriests kriminālsods vai disciplināri sodīts saistībā ar dopingu. Pasaules antidopinga kodeksa 2.10.punkta ietvaros antidopinga organizācijai saistībā ar sporta speciālistu ir nepieciešams veikt tikai samērīgas darbības, lai informētu sporta speciālistu, par kuru tiek brīdināts sportists vai sporta speciālists, ka attiecīgais sporta speciālists 15 dienu laikā **var (may)** paskaidrot antidopinga organizācijai, ka 2.10.1. un 2.10.2.punktos minētie kritēriji uz viņu neattiecas.

Pasaules antidopinga kodeksa 10.12.1.punkts nosaka, ka par diskvalificētu atzīts sportists vai sporta speciālists diskvalifikācijas laikā nekādā statusā nedrīkst piedalīties sacensībās vai veikt darbību (izņemot piedalīšanos apstiprinātās antidopinga izglītības vai rehabilitācijas programmās), ko apstiprina vai rīko kāds no parakstītājiem, tā dalīborganizācija, klubs vai parakstītāja dalīborganizācijas cita dalīborganizācija, tādās sacensībās, ko apstiprina vai rīko kāda profesionālā līga vai starptautiska vai valsts līmeņa sporta pasākumu rīkotājorganizācija, vai valsts aģentūras finansētā elites vai valsts līmeņa sporta pasākumā. Kā piemēri Pasaules antidopinga kodeksā tiek minēti - diskvalificēts sportists nevar piedalīties treniņnometnē, paraugdemonstrējumos vai attiecīgās nacionālās federācijas vai tāda kluba organizētā treniņā, kas ir attiecīgās nacionālās federācijas dalībnieks vai kas saņem kādas valsts iestādes finansējumu. Turklāt diskvalificēts sportists nedrīkst piedalīties sacensībās tādā profesionālā līgā (piemēram, Nacionālā hokeja līga, Nacionālā basketbola asociācija u.c.), kas nav parakstītāja līga, un piedalīties tādos sporta pasākumos, ko rīko tāda starptautiska vai valsts līmeņa sporta pasākumu rīkotājorganizācija, kas nav parakstītāja organizācija, pretējā gadījumā iestājas 10.12.3.punktā minētās sekas. Termins "darbība" ietver arī, piemēram, tādas administratīvās darbības kā šajā pantā aprakstītās organizācijas amatpersonas, direktora, darbinieka vai brīvprātīgā pienākuma pildīšanu. Vienā sporta veidā piešķirto diskvalifikāciju atzīst arī citos sporta veidos.

Šveices Sporta arbitražas tiesa ir atzinusi, ka sportists, kurš ir saņēmis diskvalifikāciju, nav tiesīgs iesaistīties sportā, kas var iespaidot citus sportistus, kas ir atzīti sporta federāciju biedri.⁵ Lēmumā tiek runāts par sportistiem, tomēr tas pats attiecas arī uz treneriem, līdz ar to, tiek konstatēts, ka šis apstāklis attiecināms uz jebkuru personu, kura ir saņēmusi diskvalifikāciju par antidopinga noteikumu pārkāpumu. Kodeksa 10.12.1.punkta komentārā tiek minēts ne tikai aizliegums, kas saistīts ar dalību vai darbību parakstītājorganizāciju un to biedru rīkotajās sacensībās un vai pasākumos, bet tiek minēt aizliegums ņemt dalību arī profesionālajās līgās (piemēram, Nacionālā hokeja līga, Nacionālā basketbola asociācija, u.c.), pasākumos, kurus rīko starptautisks pasākumu organizētājs, kā arī nacionālais pasākumu organizētājs, kuri nav parakstījušies par Kodeksa ievērošanu. Ja sportists ir saņēmis diskvalifikāciju, ir nepieciešams nodrošināt, ka šāda persona nekādā veidā neiesaistās sportā un negrauj sporta patiesās vērtības un neietekmē godīgu sportu, kas aptver gan treniņu procesu, kā arī dalību sacensībās⁶ un/vai pasākumos⁷.

Ārpus Pasaules antidopinga kodeksa regulējuma, viens no Sporta likuma pamata principiem nosaka pienākumu nodrošināt godīgu sportu, izskaužot negodīgumu un dopinga lietošanu sportā⁸. Sporta likums nosaka sporta kā kopuma aizsardzību un dopinga izkaušanu no tā. Līdz ar to, arī Sporta likuma ietvaros tiek ietverts, ka diskvalifikācijas laikā ir aizliegts piedalīties sacensībās un ņemt dalību sportā jebkādā veidā, lai nodrošinātu citu sportistu dalību godīgā un no dopinga tīrā sportā.

Kādas ir sankcijas par statusa diskvalifikācijas laikā pārkāpšanu?

Pasaules antidopinga kodeksa 10.12.3.punkts nosaka, ja tiek konstatēts, ka tiek pārkāpta piešķirtā diskvalifikācija, tad jau esošajam diskvalifikācijas periodam tiek pieskaitīts jauns diskvalifikācijas periods, kura ilgums ir vienāds ar sākotnējo diskvalifikācijas perioda ilgumu. Pa jaunam piešķiramo diskvalifikācijas perioda ilgumu ir iespējams samazināt atkarībā no sportista vai citas personas vainas pakāpes un citiem lietas apstākļiem.

Latvijas Antidopinga birojs informē, ka Latvijas Antidopinga biroja mājas lapas sadaļā diskvalifikācijas un konstatētie antidopinga noteikumu pārkāpumi ir pieejama informācija, kas palīdzēs izvairīties no aizliegtās biedrošanās pārkāpuma izdarīšanas.⁹

2020.gada 29.aprīlis

eksperts
Roberts Lauris
RLauris

⁵ Šveices Sporta arbitražas tiesas lēmums Nr.2017/A/4937, 59 paragrāfs.

⁶ Sporta likuma 1.pamta pirmās daļas 6.punkts - pasākums labāko sportistu vai komandu noteikšanai, kurš noris atbilstoši sacensību organizatora apstiprinātam sacensību nolikumam.

⁷ Sporta likuma 1.panta pirmās daļas 5¹.punkts - sporta sacensības, paraugdemonstrējumi vai jebkurš cits pasākums sporta jomā. Par sporta pasākumu nav uzskatāms sporta treniņš (nodarbība).

⁸ godīgas spēles princips, kas noteic, ka sporta izglītojošajā, organizatoriskajā un pārvaldības darbā jārūpējas par olimpisko ideālu un ētikas principu ievērošanu, kā arī jācīnās pret negodīgumu un dopinga lietošanu sportā, pret fizisku un morālu rupjību.

⁹ <http://antidopings.gov.lv/antidopings/diskvalifikācijas-un-konstatētie-antidopinga-noteikumu-parkapumi>